

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.н.е., проф. Лоханова Н.О.

«___» _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

за темою:

«Облік і контроль руху товарів в аптеках
(на прикладі ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»)»

Виконавець

Студентка обліково-економічного
факультету

Групи 42

Бойко Єлизавета Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Бойко Ольга Станіславівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТОВАРІВ В АПТЕКАХ	6
1.1. Базові принципи організації роботи аптек	6
1.2. Формування цін на лікарські засоби та контроль за їх дотриманням....	9
1.3. Проблемні питання обліку товарів в аптеках.....	18
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РУХУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ НА ПРИКЛАДІ АПТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ	26
2.1. Загальноекономічна характеристика ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».....	26
2.2. Документальне оформлення та облік надходження та вибуття лікарських засобів.....	31
2.3. Особливості обліку реалізації товарів покупцям	36
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ОБЛІКУ У ТОВ «АННУШКА, ХЕЛС КЕА»	46
3.1. Внутрішній контроль обліку руху товарних запасів	46
3.2. Аналіз складу, структури та ефективності використання товарних запасів	51
3.3. Шляхи удосконалення обліку руху товарів та здійснення контролю за ними	57
ВИСНОВКИ	63
Список використаних джерел	68
Додатки	72

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток фармацевтичної галузі України має стратегічно важливе значення. Оскільки вона є єдиним з елементів забезпечення національної безпеки. В умовах жорсткої конкуренції та ліцензування відповідно до вимог стандартів GMP вітчизняні підприємства намагаються нарощувати обсяги виробництва та здійснювати модернізацію потужностей за умови збереження доступності цін на лікарські засоби. Характерною особливістю фармацевтичного ринку є висока імпортозалежність, частка промислової продукції вітчизняного виробництва у структурі внутрішнього споживання скорочується. Тож посилення орієнтації на задоволення потреб внутрішнього ринку, дослідження стану галузі дозволяє констатувати про його значну актуальність.

Бухгалтерський облік торговельної діяльності завжди мав свої особливості порівняно з обліком інших видів діяльності. Сьогодні всі господарські операції торговельного підприємства – від купівлі товару до визначення фінансового результату – зазнали змін при відображенні в бухгалтерському обліку.

Дослідженням організації обліку в торгівлі підприємства в різні часи в своїх працях розглядали такі вітчизняні та зарубіжні вчені як Немченко А.С., Бутинець Ф.Ф., Кричківська А.М., Громовик Б.П., Стасевич М.В., Платонов М.О., Новіков В.П.. Аналіз результатів досліджень вітчизняних і зарубіжних учених свідчить, що не достатньо розкрито питання обліку та аналізу ефективності організації обліку, що зумовили вибір та основні напрямки дослідження.

Метою дослідження є обґрунтування та вивчення теоретичних і методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку та внутрішнього контролю обліку товарів на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні завдання:

- Визначити базові принципи організації роботи аптек;
- Визначити проблемні питання обліку товарів в аптеках;
- Розглянути формування цін на лікарські засоби та контроль за їх дотриманням;
- Ознайомитись з загальноекономічною характеристикою ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»;
- Розглянути особливості обліку реалізації товару покупцям;
- Розглянути внутрішній контроль обліку руху товарних запасів;
- Охарактеризувати документальне оформлення та облік надходження та вибуття лікарських;
- Проаналізувати склад, структуру та ефективність використання товарних запасів;
- Запропонувати шляхи вдосконалення організації обліку руху товарів.

Предметом дослідження виступає сукупність теоретично-методичних основ та надання практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку і внутрішнього контролю руху товарів в системі управління діяльністю підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» в частині операцій, які пов'язані з формуванням обліково-аналітичної інформації про стан обліку та контролю наявності і руху товару.

Методи дослідження. Теоретично-методичні основи дослідження ґрунтувались на загальнонаукових методах пізнання. При проведенні діагностики діяльності та оцінки його результативності використовувались абстрактно-логічні, конкретно-наукові методи: аналізу та синтезу, групування і порівняння, конкретизація – для обґрунтування змісту та форм облікових регістрів, їх відповідність вимогам стандартів; конструктивний метод – для групування пропозицій щодо удосконалення обліку руху товарів; графічний – для побудови графіків та діаграм.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну основу роботи склали наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних учених, законодавчі акти, нормативи, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань бухгалтерського обліку руху товарів.

Інформацію для практичної частини дослідження було отримано безпосередньо на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа», зокрема використовувались розпорядчі документи підприємства, накази керівництва, первинні документи, форми статистичної, фінансової та податкової звітності тощо.

Дипломна робота містить три розділи, де відображаються теоретичні основи обліку товарно-матеріальних цінностей, практичне відображення операцій з обліку та контролю їх стану, руху та ефективності використання, а також висновки і пропозиції, список використаних літературних джерел і додатки.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, критичної оцінки діючої практики обліку та контролю було встановлено, що облік руху товарних запасів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» ведеться відповідно до законодавчої бази України, але має певні проблеми шляхи вирішення яких були запропоновані мною та сподіваюсь будуть використані на користь , як у фінансовому стані так і організаційному.

У випускній роботі були досліджені наступні питання:

- організацію бухгалтерського обліку в торгівлі;
- формування цін на лікарські засоби та контроль за їх дотриманням;
- проблемні питання обліку товарів в аптеках;
- економічна характеристика підприємства ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»;
- документальне оформлення та облік надходження товарів на склад;
- особливості обліку реалізації товарів покупцям;
- внутрішній контроль обліку руху товарних запасів;
- аналіз складу, структури та ефективності використання товарних запасів;
- шляхи удосконалення обліку руху товарів.

Вже на протязі багатьох років фармацевтичний бізнес в Україні займає вагоме місце і вважається швидкозростаючим та високоприбутковим, саме тому з кожним роком кількість підприємств в даній галузі збільшується.

Бухгалтерський облік і звітність в торгівлі здійснюються з дотриманням принципів, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» .

Облік товарів і тари в торговельних підприємствах України ведеться на рахунку 28 «Товари». На цьому рахунку ведеться облік руху товарно-матеріальних цінностей, придбаних для продажу без переробки, й одержання нового продукту за первісною вартістю, або за цінами реалізації. За дебетом

рахунка відображається збільшення вартості придбаних (отриманих) товарів, за кредитом - зменшення вартості реалізованих (вибулих) товарів.

Об'єктом дослідження даної дипломної роботи було обрано діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «Аннушка, Хелс Кеа», яке було створено 24 лютого 2010 року.

Основний вид економічної діяльності ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» - це оптова торгівля фармацевтичними товарами. Другорядний вид економічної діяльності аптечної мережі - це роздрібна торгівля фармацевтичними товарами, товарів медичного призначення та інше. Також підприємство займається випуском власної газети, яка транслює наукові статті, рекламу лікарських засобів, акції та знижки, а також різноманітні конкурси з приємними подарунками.

Для законного провадження своєї діяльності ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» отримало Ліцензію від Державної служби України лікарських засобів Серія АВ № 598414 від 16.04.2010 р. .

Бухгалтерський облік на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» ведеться згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Планом рахунків, Положеннями (Стандартами) бухгалтерського обліку.

Облік товарів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» ведеться згідно з П(С)БО 9 «Запаси». Запаси (продаж, інше вибуття) їх оцінку здійснюють за методом середньозваженої собівартості .

Документальному оформленню товарних операцій на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» передують укладання договорів. У процесі відвантажування фармацевтичних товарів постачальник виписує супровідні документи, а також сертифікати якості на всі лікарські засоби.

До основних постачальників аптечної мережі «Аннушка, Хелс Кеа» належать: ТОВ «Бадм» , ТОВ «Оптіма ЛТД» , ТОВ «Вента» .

При прийнятті товару матеріально-відповідальна особа повинна провести огляд товару на кількісні та якісні зміни, а також провізор повинен здійснити перевірку правильного дотримання температурного режиму зі сторони

постачальника та перевізника. Після цього на накладній провізор ставить штамп «Дозволено до реалізації» або « Не дозволено до реалізації».

На ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» внесенням даних про рух товарних запасів у мережі, тобто оприбуткування, внутрішнє переміщення та відпуск товарів зі складу здійснюють оператори в программі 1С:Бухгалтерія 8.3.

Оскільки ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» займається реалізацію товарів зі складу, підприємство має оптовий склад за адресою м. Одеса, Малиновський р-н, вул. Просьолочна 10/2, який відповідає всім вимогам зберігання лікарських засобів та товарів медичного призначення, а також витримується температурний режим для них у встановлених нормах.

Документальне оформлення відпуску товарів покупцю починається з оформлення накладної на відпуск товарів для реалізації та рахунка-фактури, а також товарно-транспортної накладної та податкової накладної. При продажу товарів покупцю, доставка їх може здійснюватися транспортом оптового підприємства, транспортом покупця або транспортно-експедиційного підприємства.

Повинна бути забезпечена можливість відстеження руху кожної серії лікарського засобу. Також повинна діяти система, що забезпечує оборотність складського запасу; правильність роботи цієї системи необхідно регулярно перевіряти. Лікарські засоби, термін придатності яких скінчився, не можна ні продавати, ні постачати; їх необхідно зберігати окремо від придатного до реалізації запасу до утилізації або знищення.

Однією з проблем на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» було неправильне оформлення первинних документів. Щоб уникнути помилок і порушень при зборі та реєстрації оперативних фактів про виробничі запаси, що підлягають обліку, доцільно розробити детальні інструкції конкретним виконавцям (у вигляді посадових інструкцій, виписок з графіків документообігу) про порядок і терміни реєстрації даних, а також використовувати систему заохочень і покарань за виконання своїх обов'язків виконавцями.

Внутрішній контроль за рухом товарних запасів здійснюється завдяки проведенню інвентаризації на оптовому складі та на роздрібних точках.

Для проведення інвентаризації на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» на підставі наказу керівника створюється інвентаризаційна комісія. У ході інвентаризації здійснюється звірка фактичної наявності матеріальних цінностей з даними бухгалтерського обліку та складається інвентаризаційний опис. Перед початком проведення інвентаризації на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» матеріально-відповідальні особи складають товарний звіт, який засвідчує що на момент проведення перевірки всі товарно-матеріальні цінності оприбутковано, а ті які реалізовано проведенні через касу.

Сума виявлених під час інвентаризації надлишків запасів підлягає віднесенню на фінансові результати діяльності ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» з попереднім включенням до складу доходів звітного періоду.

Нестачі, виявлені в ході інвентаризації, відображаються в бухгалтерському обліку відповідно до п.27 П(С)БО 9 «Запаси». Відповідно до цього пункту вартість повністю втрачених (зіпсованих або відсутніх) запасів списується на витрати звітного періоду. При цьому суми виявлених нестач і втрат від псування цінностей до прийняття рішень за конкретними винними особами відображаються в позабалансовому обліку.

Однією із складових загальної ефективності підприємства є ефективне управління товарними запасами. Склад та структура запасів обумовлюють можливості підприємства з організації торгово-технологічного процесу, здійснення певної цінової, асортиментної політики. Ефективність використання запасів впливає на стан та динаміку активів підприємства, їх оборотність і рентабельність, а структура джерел та умови фінансування запасів - на рівень фінансової стійкості підприємства.

Провівши аналіз товарних запасів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа», необхідно зазначити, що аптечні склади перенасичені неліквідними товарами.

Для налагодження правильної роботи всієї аптечної мережі стосовно контролю за обліком руху товарних запасів пропонуємо:

- розробити детальні інструкції конкретним виконавцям (у вигляді посадових інструкцій, виписок з графіків документообігу) про порядок і терміни реєстрації даних, а також використовувати систему заохочень і покарань за виконання своїх обов'язків виконавцями;
- створити групу внутрішнього контролю, яка буде перевіряти рух товарів від замовлення його на склад до відпуску кінцевому споживачу;
- здійснювати контроль з боку матеріально-відповідальних осіб за правильність і відповідність внесеної інформації в облікову базу даних до фактичної наявності;
- створити належний контроль з боку працівників бухгалтерії за правильністю оформлення первинної документації з обліку виробничих запасів, а також при великих об'ємах продукції на підприємстві, знайти змогу прив'язати до накладної, проведеної в обліковій програмі, скан-копію оригіналу документа, з метою швидкого пошуку накладних та їх перевірки.

Ми вважаємо, що ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» має значний потенціал задля підвищення рентабельності і прибутковості, що дасть змогу показати себе, як перспективну та незалежну фірму на вітчизняному фармацевтичному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс / Електрон. ресурс. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/ed20120419/page8>
2. Голубенко В. Кілька кроків до порядку в обліку запасів // Дебет-Кредит. – 2013. – №37. – С. 34-51.
3. Данілочкіна О. В. Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів під-приємствами України / О. В. Данілочкіна, В. О. Голод // Економічний вісник. – 2012. – № 18/1. – С. 47-49.
4. Домбровська Н. Р. Методи оцінки виробничих запасів підприємства при їх використанні згідно з національними стандартами [Електронний ресурс] / Н. Р. Домбровська. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/socgum/inek/2011_7/137.pdf
5. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с
6. Закон України «Про ціни та ціноутворення» – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. Захожай В.Б. Бухгалтерський облік у галузях економіки: підручник / В.Б. Захожай, М.Ф. Базась, М.М. Матюха та ін. – К.: МАУП, 2014. – 968 с.
8. Костюченко В.Д. Облік доходу від реалізації продукції, товарів та інших активів / В.Д. Костюченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 4. – С. 28–39.
9. Наказ «Про затвердження Правил утилізації та знищення лікарських засобів» за № 550/26995 від 18 травня 2015 р. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0550-15>
10. Наказ Міністерства статистики України "Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів" від 22.05.96 № 145;

11. Наказ КМУ «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/10286508>
12. Нагребельний В. П. Фінансове право України: поняття, сутність і призначення фінансового контролю [Електронний ресурс] / В. П. Нагребельний. Режим доступу: <http://libr.org.ua/book/102/2973.html>
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку "Загальні вимоги до фінансової звітності": наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р., № 73 // Бухгалтерія. – 2013. – №12. – С. 11–32.
14. Ніколашин А.О. Характеристика сучасних комп'ютерних форм обліку: Збірник наукових праць Подільського держ. аграр.-техн. ун-ту / Ніколашин А.О. За ред. проф. М.І.Бахмата. – Кам'янець-Подільський, 2006. – № 14. – Т. 2. – С. 240–243
15. «Організація і економіка фармації» для студентів базового напрямку 120201 "Фармація" / Кричковська А.М., Громовик Б.П., Стасевич М.В., Платонов М.О., Новіков В.П. – Видавництво кафедри ТБСФБ НУ"Львівська політехніка". – 2010. – 44 с.
16. «Основы организации и экономики фармации в вопросах и ответах: Уч. пособ. для иностр. студ. фарм. Вузов / А.С. Немченко. – 2011. – С.26–29.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 року № 862 «Про державне регулювання цін на лікарські засоби». Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/862-2016-%D0%BF>
18. Податковий кодекс України: від 01.01.2015 р., №2755–VI //Бухгалтерія. – 2015. – № 1–2.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" від 27.04.2000р., №92. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

21. Посилаєва К. І. Поняття і сутність виробничих запасів та їх класифікація [Електронний ресурс] / К. І. Посилаєва, Ю. О. Крот. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vkhnauekon/2011_5/pdf/23.pdf
22. Постанова КМУ «Правила торгівлі лікарськими засобами в аптечних закладах» – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/10286508>
23. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada>.
24. Правила торгівлі лікарськими засобами в аптеках. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1570-2004-%D0%BF>
25. Приймачок О.М. Облік виробничих запасів і аналіз ефективності їх використання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.11 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О.М.Приймачок. – Київ, 2012. – 24 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: lib.ua-ru.net.
26. Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я / Електрон. ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0399-95>
27. Савицька Г.В. Економічний аналіз / Г.В. Савицька. – М.: Нове знання, 2013. – 640 с.
28. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: Навч. Посібник / Сопко В. В. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2012. – 578 с.
29. Талах Т.А. Використання прийомів перспективного аналізу при оцінці рівня ефективності використання ресурсного потенціалу в умовах зміни кон'юнктури ринку // Бухгалтерський облік. – 1998. – №11. – С. 99–103с.
30. Терещук С.І. Система бухгалтерського обліку в аптеках. Навчальний посібник. / Терещук С.І., Новикевич А.М., Чухрай І.Л. // Вінниця: Нова книга, 2013. – 164 с.
31. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко. – 6-те вид., доповн. і переробл.: Алерта, 2013. – 982 с.

32. Хом'як Р. Л. Бухгалтерський облік в Україні : навч. посібник / Р. Л. Хом'як. – Львів : Інтелект-Захід, 2010. – С. 281–295.

33. Хоменко Н.В. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності: [монографія] / Н.В. Хоменко, О.В. Карпенко, Ю.А. Верига. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2013. – 153 с.